

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	478
Land:	Etiopien
Kilde:	Landinfo
Titel:	Respons. Etiopia – Tilbud til barn med autisme i helsevesen og skole
Udgivet:	19. januar 2022
Optaget på baggrundsmaterialet:	11. maj 2022

Etiopia: Tilbud til barn med autisme i helsevesen og skole

- Behandling av autisme i helsevesenet
- Kostnader for behandling
- Tilrettelegging i skolesektoren
- Fordommer og negative holdninger

Innledning

Denne responsen gir kortfattet informasjon om tiltak, tilrettelegging og behandling for barn med autisme¹ i Etiopia, i helsevesenet og i skolen.

Informasjonen om behandling² av autismspekterdiagnoser i Etiopia er relativt begrenset. Responsen bygger i all hovedsak på åpent tilgjengelig informasjon, særlig fagartikler. Landinfo har også kontaktet lokale eksperter i Etiopia gjennom MedCOI (EASO MedCOI 2021; SOS International 2021).³

Fagartiklene inneholder først og fremst kartlegginger av tjenestetilbudet, samt holdninger til barn med autisme, men beskriver i liten grad konkret innhold i den behandlingen og tilretteleggingen som tilbys barn med ASD. Dette reflekteres i denne responsen, som hovedsakelig redegjør for de viktigste institusjonene for behandling og tilrettelegging, men gir begrenset informasjon om innholdet.

En utfordring med å tolke kildematerialet er det lave presisjonsnivået i begrepsbruken. Forfatterne presiserer ofte ikke hvilke konkrete autismspekterdiagnoser de viser til, og ofte er skillet mellom ASD og psykisk

¹ Det er stor variasjon innen autismspekteret (Helsenorge 2020). I denne responsen brukes begrepet «autisme» om alle autismspekterdiagnoser, eventuelt forkortelsen ASD.

² Det er ingen medikamenter som kan behandle kjernesymptomene på autisme, og behandlingen består derfor hovedsakelig av opplæring og tilrettelegging (Helsenorge 2020). Tilgang til medikamenter til behandling for eventuelle tilleggsdiagnoser omtales ikke i denne responsen.

³ Medical Country of Origin Information (MedCOI) er en tjeneste i regi av European Asylum Support Office (EASO) som innhenter medisinsk informasjon til utlendingsforvaltningene i EU- og EØS-land.

utviklingshemning uklart i beskrivelsene.⁴ Ofte bruker kildene, særlig når det gjelder forhold i utdanningssektoren, det generelle begrepet «disability», uten å presisere hva slags type funksjonsnedsettelse det dreier seg om.

En stor del av kildetilfanget, særlig det som omhandler tilrettelegging og inkludering i skolesektoren, omhandler ikke spesifikt autisme eller andre utviklingsforstyrrelser, men mer generelt alle typer psykiske og fysiske funksjonsnedsettelse. Vi har likevel tatt med denne informasjonen for å gi et generelt bilde av hva slags tilgang og tilrettelegging et barn med en autismespekterdiagnose kan forvente i skolen i Etiopia.

Behandling av ASD i helsevesenet

Helsevesenet i Etiopia er dårlig utviklet sett i forhold til befolkningens behov. Denne situasjonen henger sammen med landets begrensede ressurser og en raskt voksende befolkning. Helsevesenet i Etiopia kjennetegnes av de samme utfordringene som i andre utviklingsland: lav legedekning, mangel på spesialister, gammelt og utilstrekkelig utstyr, mangelfulle laboratorie-fasiliteter, og begrenset tilgang på legemidler utover de vanligste. I tillegg er det store geografiske forskjeller på befolkningens tilgang på helsetjenester, særlig mellom by og land. De senere årene har imidlertid myndighetene satset sterkt på å bygge opp primærhelsetjenesten i regionene, med vekt på forbyggende tiltak og tjenester rettet mot kvinner og barn. Til tross for satsning på helse, er behandlingstilbudet fortsatt begrenset de fleste steder (Landinfo 2021).

Behandlingstilbud for personer med ASD

Tjenestetilbudet for personer med ASD i helsevesenet er svært begrenset. Det er stor ressursmangel i helsevesenet, og spesialistbehandling innen psykisk helse er kun tilgjengelig i større byer og primært i hovedstaden Addis Abeba (Tekola et al. 2016). Det finnes kun to barne- og ungdomspsykiatriske behandlingstilbud (WHO 2017), og kun to spesialister i barne- og ungdomspsykiatri (Burton 2016).⁵

Det er også Landinfos forståelse at det er stor mangel på andre helsefaglige yrkesgrupper som har en rolle i utredning, behandling og tilrettelegging for barn med ASD, som for eksempel psykiatriske sykepleiere, psykologer, atferdsterapeuter, logopeder, fysioterapeuter og ernæringsfysiologer.

⁴ Både somatiske og psykiatriske lidelser forekommer hyppig samtidig med ASD. Av de med barneautisme har to tredjedeler psykisk utviklingshemning, hvorav halvparten i alvorlig grad. En tredjedel utvikler epilepsi (Sponheim & Gjevik 2019).

⁵ Tallene på helsearbeidere innenfor psykisk helse varierer noe mellom kilder og fra år til år, men det generelle bildet er at antallet er svært begrenset sett opp mot befolkningens størrelse. Ettersom den etiopiske økonomien er i krise, blant annet som følge av covid-19-pandemien og Tigray-krigen, er det ingenting som tyder på at ressursituasjonen i helsesektoren bedres med det første.

Utredning og diagnostisering

Mangelen på bevissthet rundt ASD og mangel på kvalifisert helsepersonell med kompetanse på utviklingsforstyrrelser, innebærer at ASD ikke blir diagnostisert på lokalt nivå eller til riktig tid i helsevesenet. Dette medfører at mange barn aldri får en diagnose, eller at diagnosen stilles sent, ofte etter at tilstanden er forverret (EASO MedCOI 2021). Det finnes, så langt Landinfo har kunnet bringe på det rene, ikke noe tilsvarende pedagogisk-psykologisk tjeneste i skolen eller andre tjenester som systematisk fanger opp eller setter i gang utredning av barn hvor det kan være tale om en autismespekterdiagnose. Det er derfor barnets foresatte som selv må oppsøke tjenester som kan utrede barnet for ASD. Det er grunn til å tro at det først og fremst er ressurssterke foreldre med kjennskap til tilstanden som oppsøker de få tjenestetilbudene som finnes, noe blant annet en artikkel i Addis Standard kan tyde på (Abera 2020).

I den grad barn i Etiopia diagnostiseres med autisme, skjer dette hovedsakelig i aldersspannet fire til sju år, med en hovedvekt av gutter. De diagnostiseres ofte først når det er mistanke om en psykisk utviklingshemning (Tekola et al. 2016) eller en annen utviklingsforstyrrelse (Tekola, Kinfu, Girma, Hanlon & Hoekstra 2020) i tillegg.

Det er kun de to offentlige behandlingsinstitusjonene i barnepsykiatri som kan stille formelle autismediagnoser (Tekola et al. 2016). Dette gjelder også funksjonsdiagnose, og diagnostisering av eventuelle psykiske eller fysiske tilleggsvansker. Standardisert diagnoseverktøy blir sjelden brukt, ettersom de ikke har blitt oversatt og tilrettelagt til en etiopisk kontekst.

Behandlingstilbud på offentlige sykehus og hos private tilbydere

Som nevnt over, finnes det kun to offentlige behandlingsinstitusjoner innen barnepsykiatri i Etiopia, Yekatit 12 og St. Paul's Hospital, begge i Addis Abeba (Tekola et al. 2016).⁶ I tillegg finnes det noen private poliklinikker med mer begrenset tjenestetilbud innen barnepsykiatri (EASO MedCOI 2021).

Ifølge SOS International (2021), som har innhentet informasjonen fra medisinsk hold i Etiopia, tilbys følgende behandling for ASD ved minst et av de ovennevnte sykehusene i Addis Abeba:

- poliklinisk behandling og oppfølging av spesialist i barnepsykiatri
- poliklinisk behandling og oppfølging av spesialist i pediatri
- poliklinisk behandling med logoped

⁶ Kildene oppgir noe ulik informasjon om hvilke sykehus som tilbyr spesialistbehandling innen psykisk helse. MedCOI opplyser at behandling av spesialist i barnepsykiatri også er tilgjengelig ved St. Amanuel Mental Hospital i Addis Abeba og at poliklinisk behandling av spesialist i pediatri er tilgjengelig ved Tikur Anbessa Teaching Hospital (EASO MedCOI 2021). Ettersom Landinfo ikke har anledning til å reise til Etiopia i skrivende stund, har vi ikke mulighet til å avklare dette.

EASO MedCOI (2021) understreker imidlertid at tilbudet er svært begrenset, og derfor vanskelig tilgjengelig for befolkningen utenfor hovedstaden. Ifølge en kilde som er konsultert av EASO MedCOI skyldes mangelen på tilbud blant annet lav oppmerksomhet og kompetanse om tilstanden blant beslutningstakere og helsepersonell.

Utfra informasjonen over, samt kunnskapen Landinfo har om det generelle tjenestetilbudet innen barne- og ungdomspsykiatri, er det rimelig å konkludere med at det store flertallet av barn med autisme hverken blir utredet, diagnostisert eller får nødvendig oppfølging og behandling for tilstanden sin i det offentlige helsevesenet i Etiopia.

Kostnader for behandling

Pasienter som er dekket av Etiopias Community-Based Health Insurance (CBHI) eller helseforsikringsordninger for ansatte i offentlig sektor⁷, får gratis behandling for ASD, herunder eventuelle medikamenter, i offentlige behandlingsinstitusjoner, så lenge behandlingen tilbys i det offentlige helsevesenet. Personer som ikke er dekket av forsikringsordningene, betaler 150–200 birr (rundt 40 NOK) per konsultasjon med pediatrik psykiater, spesialist i pediatri og logoped.

Pasienten må selv betale for behandling hos private tilbydere. I det private tjenestemarkedet ligger prisen på ovennevnte konsultasjoner på mellom 250–500 birr (rundt 50–100 NOK) (EASO MedCOI 2021). Kostnader for eventuelle medikamenter kommer i tillegg. Dette er betydelige beløp i etiopisk sammenheng, hvor husholdningene generelt har lite å rutte med.

Tilrettelegging i skolesektoren

Etiopiske myndigheter har siden 1991 brukt store ressurser på å bygge skoler og gjøre utdanning tilgjengelig for befolkningen, og har gjort betydelige framskritt. I dag begynner nesten alle barn på skole, selv om mange faller fra underveis i utdanningsløpet. Fokuset har vært på kvantitet på bekostning av kvalitet, og de geografiske skillene er store. Inkludering av barn med særskilte behov er ansett for å være en av hovedutfordringene i den etiopiske skolen i dag (Landinfo 2021).

⁷ CBHI er en lokalbasert og frivillig forsikringsordning som ble etablert i 2010, som er utviklet for å gi helseforsikring til personer som arbeider i den uformelle økonomien. I 2018 hadde 512 woredas sluttet seg til ordningen. I tillegg finnes Social Health Insurance (SHI) for offentlig ansatte (EASO MedCOI 2018). Personer som ikke faller inn under forsikringsordninger, og som ikke har midler til å betale for helsebehandling, kan søke kebelen om et fritak for betaling for helsetjenester.

Etiopia har en handlingsplan for å inkludere barn med særskilte behov i utdanningen (Federal Democratic Republic of Ethiopia 2016). Målet om at alle barn, uavhengig av kjønn, funksjonsnedsettelse eller andre forhold, skal ha rett til utdanning, er i ferd med å etablere seg i Etiopia, noe som reflekteres i lovverk og handlingsplaner. Imidlertid er det langt mellom teori og praksis, og målene i planen er ikke nådd (Tefera, Admas & Mulatie 2015). Dette gjelder også barn med ASD.

Det finnes, så langt Landinfo har kunnet bringe på det rene, ingen studier som kan gi informasjon om tilrettelegging for elever med ASD i den etiopiske grunnskolen. Imidlertid finnes det noe informasjon om tilrettelegging for elever med særskilte behov generelt.

Barn med funksjonsnedsettelser har begrenset tilgang til tilrettelagt undervisning i ordinære skoler

I de fleste etiopiske lokalsamfunn finnes det verken skoler med tilrettelegging eller spesialskoler for barn med ASD. Barn i slike lokalsamfunn er da i praksis henvist til ordinære skoler, sammen med barn som ikke trenger særskilt tilrettelegging.

I realiteten får barn med funksjonsnedsettelser ofte ikke engang plass på ordinære skoler. I 2006 uttalte det etiopiske utdanningsdepartementet (som sitert i Schiemer 2017, s. 55) at barn med særskilte behov ofte nektes innskrivning på skolen og rett og slett blir sendt hjem, uten noe alternativt tilbud:

Ordinary schools tend to refuse to enroll children with special educational needs, particularly those with apparent disabilities. The school management and teachers are unaware of the universal right to primary education. Instead of reporting about children with special needs to kebele education boards and woreda education officers to search for solutions and support, schools simply send children back home.⁸

Fagartiklene viser at mange foreldre, lærere og andre aktører har lave forventninger til barn og ungdom med psykiske og/eller fysiske funksjonsnedsettelser. Troen på at barn med funksjonsnedsettelser kan klare å gjennomføre skolegang og senere finne arbeid, er lav. I en vanskelig ressursituasjon, hvor det må prioriteres hardt, både når det gjelder ressursbruk i skolen og blant foreldre med flere barn⁹, faller barn med funksjonsnedsettelser gjerne utenfor fordi mange har lave forventninger til dem og hva de kan få til. Det kommer fram i rapporten til UNICEF (2018, s. 6) at personer med

⁸ Til tross for at sitatet er 15 år, er det liten grunn til å tro at situasjonen er særlig annerledes i dag, noe som blant annet bekreftes av Tekola et al. (2016).

⁹ Utdanning er gratis i den offentlige skolen Etiopia, men kan medføre utgifter til for eksempel transport, klær, undervisningsmateriell, osv.

funksjonsnedsettelse, og særlig personer med psykiske lidelser, er overrepresentert i statistikken over arbeidsledighet og fattigdom.

I den grad barn med ASD får plass i ordinære skoler, må de tilpasse seg ordinær klasseromsundervisning uten tilrettelegging, gjerne i klasser med mange elever. Læreplaner, undervisningsmateriell og læringsmetoder er ikke tilpasset denne gruppen. Heller ikke bygningsmassen er tilrettelagt for barn med særskilte behov (Tekola et al. 2016, s. 67-68).

Skoler med tilrettelagt undervisning

Av Etiopias 40 063 skoler tilbyr 7532 skoler inkluderende undervisning. 213 av dem har etablert ressursentre (education resource centers), hvor opplæringen er bedre tilrettelagt. I noen skoler finnes det også egne enheter (special units) for barn med særskilte behov (Mergia 2021).

Landinfo har funnet lite informasjon om konkret innhold i tilrettelegging og opplæring av barn med særskilte behov generelt, og barn med ASD spesielt, i skoler med tilrettelagt undervisning. Det er Landinfos forståelse at disse skolene ikke nødvendigvis spesialiserte seg på spesifikke tilstander eller diagnoser (for eksempel ASD), eller tilbyr individuelle opplæringsplaner basert på barnets behov, men at de tilbyr en mer generell tilrettelegging (hjelpelærere, støyskjerming, alternativt pedagogisk materiell, eller lignende), uten at vi kjenner det konkrete innholdet i tilretteleggingen.

Det finnes kun to spesialskoler for personer med autisme

Det finnes, så langt Landinfo har kunnet bringe på det rene, kun to spesialskoler for barn med autisme i Etiopia, Joy Center of Excellence for Autism (etablert i 2002) og Nehemiah Autism Center (etablert i 2011). Begge skolene ligger i Addis Abeba, og er drevet av ideelle organisasjoner. I tillegg til de to autisme-spesifikke spesialskolene, skal et par andre spesialskoler, herunder en skole tilknyttet Ethiopian Evangelical Church Mekane Yesus, tilby undervisning til et mindre antall elever med autisme (Tekola et al. 2016). Sentrene er daginstitusjoner, som blant annet tilbyr trening til å utvikle språk, sosiale ferdigheter og skoleferdigheter, med støtte fra blant annet sosialarbeidere og hjelpelærere. Foreldrene betaler skoleavgift ut fra inntektsnivå, og et visst antall plasser er reservert for barn fra familier som ikke har midler til å betale for skoleplassen. Det finnes ingen formelle kriterier for å få plass, men begge skolene har lange ventelister (EASO MedCOI 2021; SOS International 2021).¹⁰

¹⁰ Ifølge Abera (2020) ble Nehemiah stengt i forbindelse med covid-19-pandemien. Det er uklart hvorvidt, og i tilfelle når, senteret vil åpne igjen.

Mangel på tilbud medfører at barn med ASD er henvist til omsorg og pleie av egen familie

I mangel på tilgang til skolegang, spesialundervisning, avlastning og veiledning fra det offentlige, er det familien som i de aller fleste tilfellene må stå for dette i dagliglivet. Familiens størrelse og ressurser er derfor viktig for hvordan barn med funksjonsnedsettelse og sykdom har det i hverdagen. Foreldre (og storfamilie) får i liten grad veiledning og assistanse i helsevesen eller skole (Tefera, Admas & Mulatie 2015, s. 68-69).

Barn med autisme møter ofte fordommer og negative holdninger

Barn med autismespekterdiagnoser møtes ofte med negative holdninger og stigma (Tekola et al. 2016). Det er en utbredt oppfatning i Etiopia at autisme og andre utviklingsforstyrrelser forårsakes av overnaturlige krefter, som åndebesettelse eller forbannelser, eller som guddommelig straff for foreldrenes syndige handlinger eller overtredelse av religiøse normer (Birhanu 2020, s. 8). Foreldrenes forståelse av autisme og hva som forårsaker tilstanden, innvirker blant annet på tiden de bruker for å oppsøke hjelp og type hjelp de velger å oppsøke (Birhanu 2020, s. 8). Ettersom autisme av mange anses for å ha en guddommelig, eller spirituell, dimensjon, er det vanlig å søke behandling i kirke eller moské.

Ettersom autisme er forbundet med overnaturlige eller religiøse forklaringer, blir mange barn med autisme ansett som «farlige» av andre foreldre, og sosialt ekskludert, for eksempel fra skolen eller i lokalmiljøet. Mange foreldre til barn med autisme isolerer seg fra sosial omgang, for å unngå opplevd tap av verdighet og for å skjerme barnet fra erting og mobbing (Tekola et al. 2020).

Landinfos oppsummering

På grunnlag av informasjonen i kildematerialet i denne responsen, konkluderer Landinfo med at tjenestetilbudet til barn med ASD i helsevesen og i skolesektoren er svært begrenset. Mens barn i Addis Abeba har en viss mulighet til å nyttiggjøre seg av de få tilbudene som faktisk finnes, har barn i rurale omgivelser, hvor det store flertallet av befolkningen i Etiopia bor, så godt som ingen tilbud overhodet. Mangelen på tilbud innebærer at det er familien som må yte omsorg, pleie og tilrettelegging for barn med ASD, noe som kan være utfordrende blant annet på grunn av kostnader knyttet til behandling, samt det betydelige sosiale stigmaet som er knyttet til autisme og andre utviklingsforstyrrelser i Etiopia.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

Abera, Etenesh (2020, 8. oktober). Analysis + Interview: Do we care? The challenges of addressing autism in Ethiopia. *Addis Standard*. Tilgjengelig fra <https://addisstandard.com/do-we-care-the-challenges-of-addressing-autism-in-ethiopia/> [lastet ned 10. desember 2021].

Birhanu, Betelhem (2020). *The Lived Experiences of Mothers Raising Children Diagnosed with Autism Spectrum Disorder in Ethiopia: Perceptions and Challenges*. Stavanger: University of Stavanger. Tilgjengelig fra https://uis.brage.unit.no/uis-xmlui/bitstream/handle/11250/2677675/Birhanu_Betelhem.pdf?sequence=4&isAllowed=y [lastet ned 1. desember 2021].

Burton, Adrian (2016). Ethiopia: educating everyone about autism. *The Lancet Neurology*, 15(13), 1307-1308. Tilgjengelig fra [https://www.thelancet.com/journals/laneur/article/PIIS1474-4422\(16\)30297-6/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/laneur/article/PIIS1474-4422(16)30297-6/fulltext) [lastet ned 10. desember 2021].

EASO MedCOI (2018, 27. august). *Accessibility Request Ethiopia*. Valletta: EASO MedCOI.

EASO MedCOI (2021, 5. november). *Accessibilty Request Ethiopia*. Valletta: EASO MedCOI.

Federal Democratic Republic of Ethiopia (2016). *A Master Plan for Special Needs Educatuion / Inclusive Education in Ethiopia 2016 - 2025*. Addis Abeba: Federal Democratic Republic of Ethiopia. Tilgjengelig fra https://planipolis.iiep.unesco.org/sites/default/files/ressources/ethiopia_master_plan_special_needs_education_inclusive_education_2016-2025.pdf [lastet ned 10. desember 2021].

Helsenorge (2020). *Autisme*. Oslo: Helsenorge. Tilgjengelig fra <https://www.helsenorge.no/sykdom/utviklingsforstyrrelser/autisme/> [lastet ned 23. november 2021].

Landinfo (2021, 16. mars). *Etiopia - basisinfo*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2021/03/Etiopia-Basisinfo-16032021.pdf> [lastet ned 9. desember 2022].

- Mergia, Aemiro Tadesse (2021, 9. september). *The practice of inclusive education in Ethiopia*. Paris: UNESCO. Tilgjengelig fra <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373678> [lastet ned 18. januar 2022]
- Schiemer, Margarita (2017). *Education for children with disabilities in Addis Abeba, Ethiopia*. New York: Springer Open. Tilgjengelig fra <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-60768-9> [lastet ned 18. januar 2022].
- SOS International (2021, 8. oktober). *Availability Request Ethiopia*. Valletta: EASO MedCOI.
- Sponheim, Eili & Gjevik, Elen (2019, 21. mars). *Gjennomgripende utviklingsforstyrrelser (autismespekterforstyrrelser)*. Oslo: Den norske legeforening. Tilgjengelig fra <https://www.legeforeningen.no/foreningsledd/fagmed/norsk-barne-og-ungdomspsykiatrisk-forening/veiledere/veileder-i-bup/del-2-tilstandsbilder-kapitlene-er-oppsatt-etter-inndeling-i-icd-10/gjennomgripende-utviklingsforstyrrelser-autismespekterforstyrrelser/> [lastet ned 16. desember 2021].
- Tefera, Belay, Admas, Fantahun & Mulatie, Missaye (2015). Education of Children with Special Needs in Ethiopia: Analysis of the Rhetoric of Education For All and the Reality on the Ground. *The Ethiopian Journal of Education*, 35(1), 45-97. Tilgjengelig fra <http://213.55.95.79/index.php/EJE/article/view/265> [lastet ned 8. desember 2021].
- Tekola, Bethlehem, Baheretibeb, Yonas, Roth, Ilona, Tilahun, Digafie, Fekadu, Abebaw, Hanlon, Charlotte & Hoekstra, Rosa (2016). Challenges and opportunities to improve autism services in low-income countries: lessons from a situational analysis in Ethiopia. *Global Mental Health*, 3. Tilgjengelig fra <https://www.cambridge.org/core/journals/global-mental-health/article/challenges-and-opportunities-to-improve-autism-services-in-lowincome-countries-lessons-from-a-situational-analysis-in-ethiopia/2CB31D9AAC4151DE9FA71E471AD4B9CE> [lastet ned 1. desember 2021].
- Tekola, Bethlehem, Kinfe, Mersha, Girma, Fikirte, Hanlon, Charlotte & Hoekstra, Rosa (2020). Perceptions and experiences of stigma among parents of children with developmental disorders in Ethiopia: a qualitative study. *Social Science & Medicine*. Tilgjengelig fra [https://kclpure.kcl.ac.uk/portal/en/publications/perceptions-and-experiences-of-stigma-among-parents-of-children-with-developmental-disorders-in-ethiopia-a-qualitative-study\(859510cb-dc64-48a9-83ea-241b7c6a2c63\).html](https://kclpure.kcl.ac.uk/portal/en/publications/perceptions-and-experiences-of-stigma-among-parents-of-children-with-developmental-disorders-in-ethiopia-a-qualitative-study(859510cb-dc64-48a9-83ea-241b7c6a2c63).html) [lastet ned 14. desember 2021].
- UNICEF (2018). *Situation and access to services of persons with disabilities in Addis Ababa*. Addis Abeba: UNICEF. Tilgjengelig fra <https://www.unicef.org/ethiopia/media/3016/file/3.Situation%20and%20access%20to%20services%20of%20persons%20with%20disabilities%20in%20Addis%20Ababa%20Briefing%20Note.pdf> [lastet ned 10. desember 2021].
- WHO, dvs. World Health Organization (2017). *Primary health care systems (primasys): case study from Ethiopia: abridged version*. Genève: World Health Organization. Tilgjengelig fra <https://apps.who.int/iris/handle/10665/341082> [lastet ned 23. november 2021].

© Landinfo 2022

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.